

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE

AVIZUL

**Comisiei specializate, create prin ordinul nr. 03-63 din 9 aprilie 2012
al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare
pentru evaluarea Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei**

**Profilul *Patrimoniul muzeal cultural-istoric*
(2007-2011)**

Membrii Comisiei specializate:

- **Valeriu PASAT**, membru-corespondent al AȘM – președinte
- **Lilia ZABOLOTNAIA**, doctor în istorie, cercetător conferențiar, Institutul de Istorie, Stat și Drept al AȘM. – secretar
- **Galina GOLEAC**, economist, IMSP, Institutul de Ftiziopulmonologie „Chiril Draganiuc” – economist

Specialiștii de profil:

- Valentin TOMULEȚ**, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova.
- **Oleg LEVIȚKI**, doctor habilitat în istorie, cercetător conferențiar, Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM.
- **Vladimir VORNIC**, doctor în istorie, cercetător conferențiar, Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM.

Reprezentantul Ministerului Culturii al Republicii Moldova:

Gheorghe POSTICĂ, doctor habilitat în istorie, viceministru

Reprezentatul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei:

Doctor habilitat în istorie, Elena PLOȘNIȚĂ, secretar științific

Chișinău - 2012

CUPRINS

I. Date generale.....	3
II. Cadrul juridic și organizatoric de activitate al muzeului.....	4
III. Capacitatea instituțională de cercetare.....	5-10
IV. Cooperare internațională/Performanță și vizibilitate la nivel internațional.	11-13
V. Cooperare în cadrul național/ Contribuție științifică și recunoaștere națională.	14-18
VI. Relevanță economică.....	19-20
VII. Relevanță socială.....	21
VIII Rezultatele evaluării.....	22-25
IX. Fișa de evaluare.....	26 -42

I. DATE GENERALE

Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei a fost creat ca instituție cultural-științifică în anul 1983, prin Hotărârea Comitetului Central al Partidului Comunist al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești și a Consiliului de Miniștri al RSSM „Cu privire la utilizarea monumentului istoric-clădirea fostului gimnaziu de băieți din Chișinău, unde a învățat S. Lazo” din 29 noiembrie 1983 și prin ordinul nr. 561 din 21 decembrie 1983 al Ministerului Culturii „Cu privire la reprofilarea muzeelor”, care au avut drept rezultat înființarea Muzeului de Stat de Istorie al RSSM.

La 22 octombrie 1991, prin ordinul Ministerului Culturii, nr. 231 „Cu privire la perfecționarea activității muzeelor republicare”, Muzeul de Stat de Istorie al RSSM își schimbă titulatura în Muzeul Național de Istorie a Moldovei.

În baza Hotărârii Guvernului nr. 1323 din 14.12. 2005 „Cu privire la măsurile de optimizare a infrastructurii sferei științei și inovării ” și nr. 68 din 14.02.2006, Hotărârii Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei, nr. 83 din 21.04.2006, Ordinului Ministerului Culturii și Turismului nr. 302p din 26.12.2005 „Cu privire la reorganizarea Muzeului Național de Istorie a Moldovei” și nr. 47p din 27.02.2006, fostul Muzeu Național de Istorie a Moldovei a fost reorganizat prin absorbția Muzeului de Arheologie și Etnografie al Academiei de Științe a Moldovei în **Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei**; sub această titulatură funcționează și astăzi.

Muzeul a fost fixat în Registrul muzeelor (Ministerul Culturii) prin ordinul nr. 179 din 19.05.2004 cu numărul de înregistrare **003**. Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei este instituție publică cu salarizare bugetară, persoană juridică cu sediul pe 31 August 1989, 121A, directorul instituției fiind dr. hab. Eugen Sava. Muzeul dispune de două edificii cu o suprafață totală de 12227,96m.p. - blocul „A”, str. 31 August 1989, 121 A (construit cu destinație specială pentru muzeu); blocul „B”, str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, 16 (cu statut de monument de istorie și cultură); Circuitul expozițional cuprinde 12 săli de expunere cu o suprafață totală de 5700m.p.; depozitele muzeului pentru patrimoniu ocupă un spațiu de 19250m.p., iar laboratoarele de restaurare sunt amplasate în 273m.p.

Muzeul își desfășoară activitatea în baza Legii muzeelor, nr. 1596-XV din 27 decembrie 2002, Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, nr. 259-XV din 15 iulie 2004, a Regulamentului muzeului aprobat prin Hotărârea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe din 21 aprilie 2006 și prin Ordinul Ministerului Culturii și Turismului nr. 195 din 1 iunie 2006.

Misiunea muzeului este organizarea și efectuarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative în domeniile muzeologiei, istoriei, arheologiei, prin investigarea vestigiilor istorice, monumentelor arheologice, mărturiilor documentare și memoriale, artistice și tehnice, păstrate de-a lungul timpului sau descoperite prin cercetări de specialitate, semnificative pentru istoria și cultura națională, cu scopul tezurizării, conservării și completării colecțiilor muzeale, valorificării lor științifice, expoziționale și instructiv-educative.

Directorul general al muzeului, E. Sava este angajat prin ordinul Ministerului Culturii nr. 267p. din 02.11.2006, aprobarea fiind făcută prin Hotărârea Colegiului Ministerului Culturii și Turismului nr. 25 din 31 octombrie 2006 „Cu privire la confirmarea în funcție a personalului de conducere”.

Site-ul muzeului(română,engleză) – www.nationalmuseum.md

E-mail – museum@starnet.md

II.CADRUL JURIDIC ȘI ORGANIZATORIC DE ACTIVITATE AL MUZEULUI.

Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei este subordonat Ministerului Culturii al Republicii Moldova și Academiei de Științe a Moldovei, este subiect juridic, înregistrat la Camera de Înregistrare de Stat la 4 ianuarie 1993, Nr. de identificare de stat 1006600029976, Certificat de reînregistrare 2194 din 03.02.2011.

Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei reprezintă o instituție multifuncțională, cultural-științifică de tip socio-uman, fundamentat pe temeuri științifice cu următoarele funcții: de cercetare și dezvoltare a patrimoniului, de conservare-restaurare și funcția educațională sau comunicativă

Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei este organizație din sfera științei acreditată de stat Certificat seria P, Nr. 027 și este membru de profil al Academiei de Științe a Moldovei, certificat MP nr.27 din 17 iulie 2008. *Profilul* de cercetare al muzeului este **Patrimoniul muzeal cultural-istoric**

Structural, în perioada 2007- 2011 în muzeu au funcționat secții cu caracter general de activitate practico-muzeografică, activitatea lor fiind coordonată de Ministerul Culturii al Republicii Moldova și sectoare de cercetare: *Arheologie Preistorică*(șef dr.Valeriu Banaru), *Arheologie Antică*(șef dr. I. Tentiuc), *Istorie Medievală și Numismatică* (șef dr. A. Boldureanu), *Istorie Modernă* (șef dr. M. Danilov), *Istorie Contemporană*(șef dr. E. Postică) - activitatea lor fiind coordonată de Academia de Științe a Moldovei. Sectoarele de cercetare nominalizate, efectuează atât activitate de cercetare cât și activitate de specialitate muzeografică. În muzeu funcționează organisme specializate de conducere – Consiliul științific, Consiliul de administrație, Consiliul de conservare și restaurare, Comisia de evaluare și achiziții de bunuri culturale. Consiliul științific

Muzeul dispune de **Consiliu științific**, care este alcătuit din 11 persoane, specialiști din domeniu, inclusiv 2 doctori habilitați și 5 doctori în științe istorice (președinte - dr. hab. Eugen SAVA, secretar științific – dr. Elena Ploșniță, membri: dr. hab. I. Niculiță(Universitatea de Stat din Moldova), dr. E. Postică, dr. I. Tentiuc, dr. A. Boldureanu, dr. M. Danilov, E. Bondarenco, A. Cornețchi, M. Ursu(Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală)

III. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ DE CERCETARE

Muzeul efectuează cercetări științifice în domeniul istoriei, arheologiei și muzeologiei prin investigarea monumentelor arheologice, vestigiilor istorice, mărturiilor documentare și memoriale, artistice și tehnice, păstrate de-a lungul timpului sau descoperite prin cercetări de specialitate, semnificative pentru istoria și cultura națională cu scopul tezurării, conservării, dezvoltării colecțiilor muzeale, valorificării lor științifice și publice.

Sferele principale de activitate ale muzeului sunt axate pe: cercetări științifice în domeniul arheologiei, istoriei, muzeologiei; efectuarea săpăturilor arheologice; achiziționarea, colectarea, evidența științifică și conservarea bunurilor culturale; valorificarea științifică și publică a patrimoniului; activitatea expozițională în țară și peste hotare; elaborarea și publicarea lucrărilor științifice și a materialului de promovare a instituției. Tematica și rezultatele cercetărilor sunt reflectate în programele și rapoartele de activitate ale muzeului, aprobate de Consiliul științific al muzeului, de Ministerul Culturii, iar începând cu 2006 și de CSSDT al Academiei de Științe a Moldovei.

Direcțiile principale de cercetare ale muzeului sunt:

- Cercetarea, conservarea, protejarea și valorificarea științifică a patrimoniului istorico-cultural în dimensiunile unui dialog național și internațional;
- Cercetarea problemelor majore ale muzeologiei contemporane în context local, regional, internațional;
- Sistematizarea, documentarea științifică a colecțiilor de patrimoniu, dezvoltarea și perfecționarea permanentă a sistemului informațional, a Bazei de date a patrimoniului muzeal;
- Valorificarea publică a colecțiilor muzeale prin expunere, organizând demersuri expoziționale naționale și internaționale.

Direcțiile de cercetare nominalizate sunt dictate de nivelul de cunoaștere și cercetare a unor probleme de istorie, muzeologie și arheologie; de necesitatea cercetării și promovării permanente în plan național și internațional a valorilor culturale pe care le posedă muzeul, de utilitatea asigurării unui dialog științific continuu cu comunitatea științifică din țară și de peste hotare.

În perioada 2007-2011, muzeul a realizat două proiecte instituționale de cercetare științifică: **Cercetarea, colectarea și valorificarea patrimoniului cultural-istoric al țării (2006-2008); Valorificarea științifică și publică a tezaurului muzeal în context național/ internațional (2009- 2010)** în cadrul direcției strategice *Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al Moldovei în contextul integrării europene*. În 2011 a fost derulat un nou proiect **Identificarea, documentarea, cercetarea și punerea în valoare a colecțiilor de patrimoniu muzeal (2011-2012)**.

A fost realizat și un proiect internațional **Gruparea Europeană de Cercetare „Descoperiri monetare” / Groupement de Recherche Européen (GDRE)**, în cadrul Grupării Europene de Cercetare (Franța: Musee Tereaux, Lion),(2009-2010).

În perioada 2007-2011, muzeul a fost încadrat și în realizarea a 10 contracte economice cu agenți din țară și 3 cu agenți din străinătate și 1 proiect individual „Ștampile amforistice grecești de la Tira”, 2009-2012, (Ucraina).

Resurse umane

Conducerea Profilului și a Muzeului este exercitată de persoane cu grade științifice care posedă calități profesionale și manageriale adecvate.

Procesul de cercetare este asigurat de 32 de specialiști calificați, dintre care 29 sunt titulari (93,9%). Marea majoritate a cercetătorilor sunt angajați în state, cu norma deplină, prin cumul intern -2, iar prin cumul extern - 3. Angajarea, promovarea și atestarea personalului științific al muzeului se face conform cadrului normativ în vigoare, punându-se accentul pe pregătirea profesională și abilitățile de cercetare. Ultima atestare a cercetătorilor a avut loc în 2010. Din numărul total de cercetători științifici, 13 posedă gradul științific de doctor sau doctor habilitat.

La momentul întocmirii raportului de autoevaluare, componența cadrelor științifice cuprindea toate categoriile de vârstă, cercetătorii până la 35 de ani – 11, constituind 34,4%; între 36-44 de ani – 2 (6,2%); între 45-54 de ani – 12 , (37,5 %); la vârsta de 55-64 de ani – sunt 7 – 21,5%.

Cercetătorii cu grad științific se încadrează procentual astfel: doctor habilitat -2 (formează 6,3%); doctor în științe -11 (34,4%); fără grad științific -19 (59,3 %).

La etapa actuală, Muzeul nu deține dreptul de instruire prin doctorat, pentru organizarea activităților de doctorat. Nu dispune de un Consiliul științific specializat. Dar, muzeul asigură condiții adecvate în vederea susținerii cercetătorilor care își fac studiile de doctorat. Astfel în 2007, 2011 – doi cercetători – N. Chișca și A. Emilciuc au susținut doctoratul, iar în 2009 – E. Ploșnița a susținut teza de doctor habilitat în științe istorice

Dintre cercetătorii muzeului 3 sunt antrenați în activitatea de instruire la Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Din numărul de 32 de cercetători ai muzeului – 3 cercetători sunt abilitați cu dreptul de a conduce doctorat.

Profesionalismul personalului științific este asigurat, inclusiv prin stagii de documentare și cercetare în centre științifice de peste hotare: Paris(Maison de la Science de l'Homme), Rusia(Muzeul de Stat de Istorie a Rusiei), Polonia(Institutul Adam Mickiewicz”, Germani(Institutul German de Arheologie), Rusia(Institutul de Istorie a Culturii Materilae din Sankt Petersburg”, Germani(Universitatea Liberă din Berlin), Grecia(Școala franceză de arheologie) etc.

Rezultatele evaluării: În rezultatul evaluării muzeului la compartimentul *Resurse umane*, Comisia specializată a atribuit instituției 85 puncte din numărul maximal de 130, ceea ce constituie - 65,4%

Recomandare:

- majorarea numărului de doctoranzi în țară și peste hotare;
- majorarea numărului de cercetători cu titlu științific;
- majorarea numărului de cercetători abilitați cu dreptul de conducător de doctorat;
- modificarea structurii organizatorice a muzeului(organigrama)

Concluzie: *Resursele umane ale Profilului în linii generale corespund criteriilor de acreditare.*

Potențialul logistic

Cercetătorii muzeului activează în condiții adecvate, corespunzătoare normelor tehnico-sanitare în vigoare, în 10 birouri având la dispoziție o bibliotecă științifică cu literatură de specialitate, bibliotecă care deservește și cercetători din institutele academice și din instituțiile de învățământ

Muzeul dispune de 45 de calculatoare, fiecare birou este înzestrat cu 1-2 calculatoare. Asigurarea personalului cu calculatoare este la nivel de 95%. Toate calculatoarele sunt conectate la Internet, asigurarea constituind 100%. În muzeu funcționează două rețele locale. Există și funcționează un sistem propriu de documentare a bunurilor culturale – Sistemul automatizat de evidență a patrimoniului muzeal SAEPM

Având în vedere specificul cercetării științifice de muzeu care are un caracter tematic și ține seama de anumite criterii și priorități (necesități de salvare, lacune de informație, curențe de patrimoniu, tradiția de cercetare a muzeului etc.) în muzeu funcționează anumite laboratoare specializate, printre care și **laboratoarele(5) de restaurare** a bunurilor culturale de patrimoniu (textile, carte veche, ceramică, mobilier, metale, icoană) de serviciiile cărora se folosesc și alte instituții din cadrul Ministerului Culturii, Ministerului Educației, Academia de Științe a Moldovei. Laboratoarele sunt unități oficiale încadrate în organigrama muzeului. Investigațiile structurale (cercetările de arheometrie) determină datarea, compoziție chimică calitativă și cantitativă a obiectelor, natura materialelor organice, etc. Investigațiile au un caracter interdisciplinar. Laboratoarele sunt înzestrate cu utilaj modern, (din granturi străine, Japonia, Marea Britanie) care permite efectuarea investigațiilor de rigoare.

Muzeul dispune de echipament unic modern instalat în laboratoarele de restaurare pentru investigațiile structurale - distilator, microscop stereo, Slifmas 9404, Stud light UFOGY Emplastru Luxplast Suport fibros HST 359, Termometru de raze infraroșii, Sablator cu două module etc ;

Este utilizat în cercetările de numismatică – Die Schublehr, CAS - pentru precizarea diametrului monedei, pentru stabilirea greutateii, pentru stabilirea compoziției structurale, etc;

În colaborare cu institutele științifice din Germania, au fost efectuate și continuă cercetările interdisciplinare cu utilizarea instalațiilor speciale și aplicarea metodelor moderne în timpul investigațiilor arheologice de teren în așezarea din perioada târzie a epocii bronzului amplasată lângă satul Odaia, comuna Miciurin și așezarea culturii Cucuteni-Tripolie de la Sofia, raionul Drochia.

Prospecțiunile topogeomagnetice au fost efectuate cu ajutorul instrumentelor și aparatelor de geodezie: Fluxgate Gradiometer Grad 601-2, Bartington Instruments; Magnetometer Casium Sensor Geometric G 858 S/N 29702 cu Accesorii; Tota Station Statie "SOKKIA" SET5XD.

Determinările paleobotanice au fost efectuate prin acumularea probelor prin procedura de flotarea a solului excavat din suprafețele cercetate arheologic. Probele selectate și analiza lor au fost efectuate după sistemul și metoda lui G. Kroll (Germania).

Determinările geopedologice au fost efectuate după metoda World Reference Base (WRB 2006) cu stabilirea componenței chimice a solului arheologic excavat.

Datarea radiocarbonică a fost efectuată pe baza a 20 de probe ceea ce a permis stabilirea cronologiei absolute a așezării de la Odaia între 1400-1100 a.Crh.

Cercetarea chimico-spectrală a fragmentelor de lut ars și ceramică a fost efectuată prin analiza Matrix Group by Refiring, aparatul Rentgen Fluorescen WD-XRF, fotografierea probelor prin metoda maco și microfotografiere.

Pe parcursul anilor 2007-2011 a fost procurat echipament științific în valoare de 2440,7 mii lei, ponderea constituind 51,6%

Valoarea echipamentului constituie 2938,1 mii lei, pe unitate constituind 89,1 mii lei

Rezultatele evaluării

În urma verificării Raportului de autoevaluare, Comisia la capitolul Potențial logistic i-a atribuit Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, 80 de puncte din 90 posibile, ceea ce constituie 88,8% din punctajul maximal care poate fi atribuit la compartimentul dat.

Concluzie: *Potențialul logistic al Profilului corespunde criteriilor de acreditare.*

Activitatea economico-financiară

Muzeul este finanțat de la bugetul de stat pe două căi: de la bugetul pentru cultură (muzee) prin intermediul Ministerului Culturii și de la bugetul pentru cercetare științifică prin intermediul Academiei de Științe a Moldovei. Finanțarea muzeului are loc inclusiv din contul proiectelor naționale (instituționale), internaționale, contractelor economice(științifice) cu agenți economici locali și cu agenți economici străini etc.

În perioada 2007-2011 muzeul a fost asigurat cu finanțe din 3 proiecte naționale - **Cercetarea, colectarea și valorificarea patrimoniului cultural-istoric al țării (2006-2008)**, suma totală a proiectului – 2408,6; **Valorificarea științifică și publică a tezaurului muzeal în context național/ internațional (2009- 2010)**, suma totală a proiectului -2905,4 ; **Identificarea, documentarea, cercetarea și punerea în valoare a colecțiilor de patrimoniu muzeal (2011-2012)**, suma totală a proiectului – 2271,6 Proiectele au fost realizate în cadrul direcției strategice *Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric;*

1 proiect internațional - **Gruparea Europeană de Cercetare „Descoperiri monetare” / Groupement de Recherche Européen (GDRE)**, suma totală a proiectului – 50,1;

2 granturi-proiect internaționale - „Dotarea și amenajarea Laboratorului de restaurare de carte veche, documente și grafică din cadrul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei”,2008, în cadrul THE HEADLEY TRUST, Londra, volumul finanțării – 22.600 lire sterline /516.2; „Asigurarea Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei cu utilaj tehnic pentru modernizarea activității de cercetare, restaurare, activității expoziționale și activității cu publicul” în cadrul programului Japonez de asistență pentru dezvoltarea Republicii Moldova, 2009-2010. Volumul finanțării – 81.562 dolari SUA/902 ;

10 contracte economice (științifice) cu agenți autohtoni, suma totală – 247.970,3;

3 contracte economice (științifice) cu agenți economici străini prin contract la proiectul „Moștenire culturală fără granițe” (2008 – 2009) în colaborare cu Centrul de Informare Comunitară și Marketing din Iași, Muzeul Literaturii Române din Iași. Proiect finanțat de Uniunea Europeană; contract la Proiectul internațional „Antichitatea târzie în bazinul Prutului”, muzeul „Vasile Pârvan” din Bârlad, Muzeul Județean Botoșani, Muzeul mixt Tecuci, finanțat de Uniunea Europeană; contract la proiectul internațional „Cucuteni – magia ceramicii” Suma totală - 50,7

Sursele de finanțare destinate activității științifice prin proiecte instituționale au constituit mii lei – 2007 – 1120,4; 2008 – 1385,6; 2009 – 1378, 0; 2010 – 1627,4; 2011 – 1651, 9.

În perioada de evaluare (anii 2007-2011) resurse *financiare, preconizate pentru activitatea de cercetare științifică din volumul total de finanțare al muzeului* au constituit 21,3-23,7% din bugetul de stat și mijloace speciale (chiria încăperilor, servicii cu plată de la realizarea literaturii științifice și de la

plata de intrare în muzeu) inclusiv, în anul 2007 – 47,4% ; în anul 2008 -48,0% ; în anul 2009 – 54,17% ; în anul 2010 – 40,9% ; în anul 2011 – 39,7% .

Mijloacele alocate din bugetul de stat, precum și mijloace speciale, au fost gestionate conform planurilor de finanțare și planurilor veniturilor și cheltuielilor aprobate în corespundere cu prevederile actelor normative în vigoare. Rapoarte financiare s-au prezentat trimestrial și anual către executorii primari de buget (Ministerului Culturii și Turismului și Academiei de Științe a Moldovei).

Suma totală a bugetului pentru anul 2007-2011 - 19627,3, suma pentru știință – 8816,9

Analiza formelor de contabilitate, inclusiv 4, 4BASS demonstrează respectarea disciplinei financiare în Muzeu.

Utilajul, care se află la dispoziție, precum și cel procurat în perioada de evaluare se află la evidența contabilă.

Menționăm, în mod special, că pe parcursul anilor de evaluare Muzeul a utilizat mai mult de 20 % din bugetul cheltuielilor totale pentru sfera științei și inovării, cotă pentru procurarea fondurilor fixe, delegații pentru schimb de experiență, participare la manifestări științifice internaționale și naționale, situația pe ani prezentându-se real și convingător

Asigurarea funcționării domeniului economico-financiar poate fi apreciată bună, fără încălcări.

Rezultatele evaluării: *În urma verificării raportului de autoevaluare, Comisia de acreditare la capitolul activitatea economico-financiară i-a atribuit Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, 80 de puncte din 80 posibile, ceea ce constituie 100% din punctajul maximal care poate fi atribuit la compartimentul dat.*

Recomandare: *Multiplicarea surselor de finanțare ale muzeului*

Concluzie: *Resursele financiare ale Muzeului corespund criteriilor de acreditare.*

Concluzie finală la CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ DE CERCETARE a Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei:

Personal uman: 85 de puncte din 130 posibile –65,4%

Potențial logistic: 80 de puncte din 90 posibile – 88,8%

Activitatea economico-financiară: 80 de puncte din 80 posibile – 100%

Total: 245 de puncte din 300 posibile – 81,65%

IV. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ/ PERFORMANȚĂ ȘI VIZIBILITATE LA NIVEL INTERNAȚIONAL

Activitățile de cooperare internațională ale **Muzeului** se desfășoară în condițiile respectării legislației în vigoare și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Muzeul are acorduri bilaterale de colaborare cu diverse instituții științifice, academice, cu universități, cu instituții muzeale de peste hotare – inclusiv din Germania, Franța, Bulgaria, Ucraina, Rusia, România

Cu instituții academice:

1. Institutul de Arheologie (Eurasien Abteilung des Deutschen Archäologischen Institutes (Berlin, Germania)
2. Le Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, Franța.
3. Centrul Internațional GEOPAN din Burgas, Bulgaria
4. Institutul de Arheologie (Moscova) al Academiei de Științe a Rusiei(Rusia)
5. Institutul de Istorie a Culturii Materiale(Sankt Petersburg) a Academiei de Științe a Rusiei
6. Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române(România)

Cu universități:

1. Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași (România)

Cu instituții muzeale:

1. Museum Europäischer Staatliche Museen zu Berlin,(Germania)
2. Muzeul de Arheologie Odesa, al Academiei de Științe a Ucrainei(Ucraina)
3. Muzeul Județean Mureș (România)
4. Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni(România)
5. Muzeul Național de Istorie a Ucrainei (Ucraina)
6. Muzeul de Arheologie Odesa, al Academiei de Științe a Ucrainei(Ucraina)
7. Muzeul „Vasile Pârvan”, Bârlad,(România)
8. Muzeul Ermitaj, Sankt Petersburg(Rusia)

Muzeul, anual întreprinde activități la solicitarea beneficiarilor străini. Astfel în perioada 2007-2011 la solicitarea Institutului de Cercetări a Lumii Vechi(New York (SUA), a Muzeului Ashmolean din Oxford,(Marea Britanie), a Muzeului de Artă Cicladică din Atena (Grecia) a Vaticanului au fost cercetate colecțiile arheologice Cucuteni-Tripolie, Epoca Bronzului etc, în vederea oferirii informației, a patrimoniului pentru expoziții temporare și pentru elaborarea Cataloagelor

La solicitarea Comisiei Româno-Germane din or. Frankfurt pe Main au fost efectuate cercetări arheologice în câteva așezări ale culturii Cucuteni-Tripolie din raioanele Drochia și Glodeni, cu rezultate foarte bune, fiind utilizate noi tehnologii - noua tehnică de prospectări geomagnetice din Germania

Muzeul în cadrul parteneriatului științific a realizat anumite activități cu concursul partenerilor de peste hotare. Printre acestea nominalizăm cele mai importante:

- efectuarea săpăturilor arheologice(2008-2011) în așezarea din perioada finală a epocii bronzului de lângă Odaia, raionul Drochia, Petreni-Sofia, în colaborare cu Institutul de Arheologie Preistorică, Universitatea Liberă din Berlin.

- organizarea anuală a Simpozionului Internațional de Numismatică, ajuns la ediția a XIII-a în colaborare cu Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București (România) cu publicarea ulterioară a materialelor simpozionului în lucrarea „Simpozion de Numismatică”

- realizarea mai multor proiecte-contracte internaționale - „Moștenire culturală fără granițe”, „Antichitatea târzie în bazinul Prutului”, „Cucuteni – magia ceramicii” (România)

Cercetătorii muzeului de ani în șir colaborează cu colegii de la *Muzeul de Arheologie din Odesa* (Ucraina) și cu Secția CircumPontica a Academiei Naționale a Ucrainei. Această colaborare este materializată anual prin participarea cercetătorilor muzeului la săpăturile arheologice la Kosary (Ucraina) și prin publicarea rezultatelor științifice ale investigărilor arheologice în revista *Tyragetia* (Chișinău) și culegerea *Северное Причерноморье* (Odesa), prin realizarea unor proiecte științifice individuale. Menționăm proiectul individual „Ștampile amforistice grecești de la Tira”(2009-2012).

Cercetătorii muzeului lucrează fructuos în componența unor Colegii de redacție al unor reviste în străinătate :A. Boldureanu - *Studii și cercetări de numismatică*, București;M. Danilov - *Revista Română de Istorie a Presei*,București; I. Tentiuc- *Revista Monumentelor Istorice*, *Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice*,București;E. Sava- *Studia Antiqua et Archaeologica* Iași

Muzeul prin colaboratorii săi a participat la organizarea și desfășurarea unor manifestări științifice internaționale organizate în țară și peste hotare. Astfel, E. Sava a fost copreședinte al Comitetului manifestării științifice *Der Schwarzmeerraum vom Äneolithikum bis in die Früheisenzeit (5000-500 v. Chr.): Globale Entwicklung versus Lokalgeschehen* („Spațiul nord-pontic în epoca eneoliticului–începutul epocii fierului (5000-500 a.Chr)(Berlin), 2009; al Comitetului organizatoric al manifestării *Cooperation and Networking of Universities and Research Institutes – study by doing research*(6-9 octombrie 2011, Chișinău); A. Boldureanu a fost copreședinte al Comitetului *Simpozionului Internațional de Numismatică*

Cercetătorii muzeului participă anual la prestigioase manifestări științifice internaționale în diverse țări ale lumii, printre care amintim: *Международные отношения в бассейне Черного моря в древности и средние века.* , Ростов на Дону, 2007; *Conference for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*, Abu Dhabi(EAU), 2009; *The museum Building Identity: The Making of National Museums and Identity Politics*”, Taipei(Taivani) 2011; *Humboldt-Kolloquium. „Wissenschaftskooperationen im Europa des 21. Jahrhunderts – Herausforderungen für das Humboldt-Netzwerk in Mittel- und Südosteuropa“.* Budapesta, 2011

Recunoașterea abilităților științifice ale colaboratorilor muzeului este argumentată și prin faptul că unii din ei sunt membri de onoare al unor Academii sau membri ai unor Societăți științifice. E. Sava este membru-corespondent al Institutului German de Arheologie, Berlin (2009) și membru de Onoare al Institutului de Arheologie, Iași (2010) , iar A. Boldureanu este membru al Societății de Numismatică din România(2007), E. Ploșniță este membru al Academiei Europene a Muzeelor(2010), membru al Forumului European al Muzeelor(2007).

În perioada 2007-2011, cercetătorii muzeului au fost invitați în diverse instituții academice, muzeale pentru documentare, cercetare, activitate științifică. Menționăm : *Institute For The Study Of The Ancient World* din SUA, University of New York, SUA(E. Sava, I. Postică, 2009); *Freie Universität Berlin*, Germania(E. Sava(2007-2011), V. Bubulici, 2011); *Institutul de Arheologie “Vasile Pârvan”* din București(2007-2011,A. Boldureanu); *Institutul de*

Arheologie (Eurasien Abteilung des Deutschen Archäologischen Institutes), Berlin, (2007-2011, E. Sava, M. Kaşuba, V. Banaru); Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române(2007-2011, A. Boldureanu)

Muzeul în perioada 2007- 2011 a fost vizitat de mai mulți specialiști istorici, arheologi și muzeologi din diverse țări, în total 40 de cercetători din Germania, Italia, România, SUA, Ungaria, Rusia, Ucraina, România etc. Printre ei : .Dr.Nicolae Eugen(Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”,București, România);.Dr.hab. Blagoe Goverdarica(Berlin, Eurasien Abteigung);.Longo Laura(Universitatea din Verona, Italia); Dr. N. Boroffka(Berlin, Institutul German de Arheologie) Dr Hohlov Al(Universitatea Pedagogică de Stat din Samara, Rusia); 5.Peter Lango (Institutul de Arheologie din Budapesta ș.a.

În colaborare cu partenerii din străinătate muzeul a reușit să realizeze mai multe obiective:

- Promovarea științifică și publică (prin organizarea expozițiilor, prin elaborarea cataloagelor de expoziție, prin publicarea rezultatelor cercetărilor științifice, prin participare la manifestări științifice) a patrimoniului cultural național, în general și, în mod special, a patrimoniului muzeal în România, SUA, Grecia, Marea Britanie, Vatican, Franța, Germania, Rusia, etc.

- Realizarea și publicarea monografiei , SAVA, E., KAISER, E., *Поселение с «зольниками» у села Одаия-Мичурин, Республика Молдова /Die Siedlung mit „Aschehügeln“ beim Dorf Odaia-Miciurin, Republik Moldova. Archäologische und naturwissenschaftliche Untersuchungen.* Ch: Bons Offices, 2011, 410p.

- Organizarea anuală a săpăturilor arheologice la Kosary (Ucraina) în colaborare cu Institutul de Arheologie din Odesa al Academiei de Științe a Ucrainei, în Republica Moldova în colaborare cu Institutul de Arheologie Preistorică, Universitatea Liberă din Berlin și folosirea celor mai noi tehnologii, publicarea rezultatelor investigațiilor în reviste de specialitate la Chișinău, Berlin, Odesa.

Rezultatele majore ale cercetărilor muzeului la nivel internațional:

- Selectarea, identificarea și determinarea științifică a tezaurilor monetare din colecțiile publice și private din țară și străinătate și întocmirea repertoriului *Trésors majeurs de Moldavie/Tezaurile monetare majore din Rep. Moldova;*

- identificarea unor noi centre producătoare de amfore șampilate, ceea ce constituie noi argumente în crearea unui tablou veridic al relațiilor cetății Tira cu lumea greacă în sec. V-I î.Hr.

- sistematizarea colecțiilor arheologice ale culturii Cucuteni-Tripolie în țară și peste hotare și valorificarea lor științifică și publică În SUA, Marea Britanie, Grecia;

- determinarea problematicii evoluției muzeologiei moldovenești(sec. XIX – înc. sec. XX) în context național și internațional și promovarea discursului muzeal în străinătate

Cercetătorii muzeului au reușit să publice rezultatele investigațiilor în reviste și enciclopedii de prestigiu cum sunt: *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, Detroit, SUA; *Вопросы музееологии*, Sankt Petersburg;. *Eurasia Antiqua*, Berlin etc. Rezultatele investigațiilor științifice obținute de cercetătorii muzeului au fost valorificate în străinătate în diverse forme:

- două monografii colective de numismatică la București,

- un capitol în monografie colectivă(arheologie), apărută la Kiev în 2011

- un compartiment consacrat muzeologiei moldovenești publicat în iun compartiment în enciclopedia publicată în SUA *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, Detroit, SUA, 2010; un articol publicat în revista ISI *Eurasia Antiqua*, 2007.
14 articole editate în reviste; 51 de articole publicate în culegeri și 36 de rezumate la conferințe științifice internaționale etc.

Rezultatele evaluării:

Publicații în străinătate: 67 de puncte din 95 posibile –70,52%

Impactul internațional: 35 de puncte din 115 posibile – 30,43%

Aprecieri internațională: 45 de puncte din 60 posibile –75,00%

Recomandare: *Promovarea permanentă a rezultatelor cercetărilor muzeului în străinătate prin majorarea numărului de articole și publicații electronice*

Concluzie: *Rezultatele cooperării internaționale ale muzeului corespund criteriilor de acreditare.*

Concluzie finală la COOPERARE INTERNAȚIONALĂ/ PERFORMANȚĂ ȘI VIZIBILITATE LA NIVEL INTERNAȚIONAL

Publicații în străinătate: 67 de puncte din 95 posibile –70,52%

Impactul internațional: 35 de puncte din 115 posibile – 30,43%

Aprecieri internațională: 45 de puncte din 60 posibile –75,00%

Total: 147 de puncte din 270 posibile –54,4%

V. COOPERARE ÎN CADRUL NAȚIONAL/CONTRIBUȚIE ȘTIINȚIFICĂ ȘI RECUNOAȘTERE NAȚIONALĂ

În perioada 2007-2011, muzeul a realizat 2 proiecte instituționale de cercetare științifică, iar în 2011 a început realizarea unui nou proiect instituțional: **Identificarea, documentarea, cercetarea și punerea în valoare a colecțiilor de patrimoniu muzeal (2011-2012)**

Ca urmare a realizării acestor proiecte:

A fost stabilită tipologia obiectelor de podoabă și vestimentație medievală descoperite pe teritoriul Moldovei;

Au fost delimitate unele momente semnificative ale cadrului istoric, politic, confesional și cultural ce au marcat cartea religioasă din Basarabia epocii moderne care a persistat sub semnul lupte permanente între tradiție și politica țaristă;

Pentru prima dată în cercetarea arheologică au fost supuse unei analize detaliate amforele grecești descoperite în spațiul nord-vestic pontic, drept rezultat a fost realizată o cronologie a dezvoltării relațiilor comerciale greco-barbare în perioada clasică și elenistică și întocmirea primului Catalog de ștampile amforistice grecești;

Au fost identificate particularitățile de dezvoltare ale funcțiilor instituției muzeale în procesul de schimbare a rolului și locului muzeului în societatea contemporană;

A fost stabilit rolul instituției muzeale în teaurizarea patrimoniului cultural mobil

Au fost identificate coordonatele social-economice ale evoluției comunităților sătești din partea centrală a spațiului pruto-nistean, inclusiv a celor de la Molești și Durlești;

Au fost determinate particularitățile de pătrundere și circulație a diferitor specii monetare în perioada medievală în regiunea Cetății Albe;

Au fost identificate unele particularități și forme de aplicare a legislației imperiale privitor la cenzura presei din Basarabia(1812-1918

Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei este fondatorul revistei științifice **Tyragetia**. Categoria B. Privită în ansamblul ei revista reprezintă o reală contribuție la cunoașterea unor aspecte importante legate de istorie, arheologie, muzeologie, protejarea patrimoniului cultural. Articolele, studiile din revistă sunt semnate de cercetători și muzeografi de recunoscută valoare, de înaltă competență din republică și de peste hotare. Toate materialele sunt însoțite de rezumate în limba engleză, rusă sau română.

Comisia a constatat că cercetarea științifică în cadrul muzeului are un caracter sistematic, derulând din necesitățile de salvare, conservare și protejare a patrimoniului cultural; direcțiile științifice abordate sunt actuale și de perspectivă din punctul de vedere al problemelor studiate și cel al rezultatelor obținute. Prin actualitate și originalitate unele rezultate ale cercetărilor științifice depășesc limitele cadrului național, prezentând interes și la nivel internațional. Investigațiile realizate au caracter inovator, competitiv și sunt apreciate de comunitatea națională și internațională.

Comisia a constatat, că cercetătorii muzeului au publicat rezultatele investigațiilor în reviste și culegeri de prestigiu din țară, au organizat și au participat la numeroase manifestări științifice naționale, axate pe teme originale și actuale. Evidențiem în acest sens organizarea anuală a sesiunii de comunicări științifice, ajunsă la cea de-a XXI-a ediție

În perioada evaluată au fost realizate și publicate :monografii – 5; Articole publicate în reviste științifice naționale: categoria B– 117; categoria C– 9;Capitole în monografii – 4; Articole în culegeri – 18; Dicționare, enciclopedii – 1; Publicații științifice electronice – 1; Rezumate (teze) la conferințe științifice – 124;Lucrări instructiv metodice – 6 Total în țară au apărut 284 de publicații.

Au fost elaborate următoarele monografii:

1. Danilov Maria, *Presa și cenzura în Basarabia(sec.XIX-înc. sec. XX)*
2. Boldureanu Anuța,*Circulația monedei otomane în Moldova în perioada 1512-1603*
3. Tentiuc Ion, *Comunități sătești în spațiul pruto-nistrean. Siturile de la Molești și Durluști.*
4. Sava Eugen, *Așezări de tip Noua_Sabatinovka din spațiul carpato-nistrean*
5. Mateevici Natalia, *Ștampile amforistice grecești de la Tira*

În perioada 2007-2011 cercetătorii muzeului au realizat mai multe elaborări:

1. Tematica științifică de idei(concepția) expoziției permanente a Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei
2. Proiectul expozițional „Conacul familiei Lazo”
3. Concepția științifică a Muzeului victimelor deportărilor și represiunilor

Au fost prezentate comunicări la diverse manifestări științifice – 186, iar rapoarte prezentate în plen au fost înregistrate - 13.

Muzeul este antrenat și în activități conexe cercetării:

- elaborarea și implementarea proiectelor expoziționale;
- expertizarea științifică de identificare și atribuire a bunurilor culturale;
- evidența și documentarea științifică a patrimoniului muzeal;
- elaborarea concepțiilor științifice ale expozițiilor tematice;

Muzeul activează în strânsă legătură cu diverse structuri științifice, științifico-didactice și cultural-științifice naționale, în vederea optimizării procesului de cercetare prin cooperare și realizare de activități comune. În perioada 2007-2011 cercetătorii științifici ai muzeului au întreținut o activitate de colaborare permanentă și fructuoasă cu colegii lor de la muzeele naționale și cele din provincie, cu cercetătorii științifici de la Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Arhiva Națională a Republicii Moldova, precum și cu specialiști din institutele de cercetare din structura Academiei de Științe a Moldovei: Institutul Patrimoniului Cultural, Institutul de Istorie, Stat și Drept etc.

Cooperarea muzeului în cadrul național s-a manifestat prin diverse forme:

- colaborare privind cercetarea științifică (săpături arheologice, cercetare de colecții)și organizarea manifestărilor științifice;
- colaborare privind instruirea teoretică și practică a studenților și masteranzilor;
- colaborare privind elaborarea și publicarea unor lucrări științifice;
- colaborare privind cercetarea colecțiilor de patrimoniu muzeal;

- colaborare privind acordarea informației științifice tematice pentru diverse instituții publice.

Specialiștii muzeului organizează anual șantiere arheologice, efectuează săpături arheologice, de salvare, cercetări de periegeză în colaborare cu specialiști-arheologi de la Universitatea de Stat și Institutul Patrimoniului Cultural, piesele depistate fiind depozitate la muzeu.

Cercetătorii muzeului organizează manifestări științifice în colaborare cu alte instituții științifice, printre care se remarcă :

Cercetătorii științifici ai *Muzeului* participă anual la sesiunile științifice organizate de Universitatea Liberă Internațională din Moldova (Symposia Professorum), de Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală, la conferințele Facultății de Istorie și Psihologie a Universității de Stat din Moldova, la manifestările științifice organizate de Institutul de Istorie, Stat și Drept, Institutului Patrimoniului Cultural (instituții academice de cercetare).

Muzeul are acorduri de colaborare cu:

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”/Facultatea de Istorie și Etnopedagogie(2010)

Contract de Colaborare cu Universitatea din Chișinău „Școala Antropologică

Superioară”(2008)

Acord de colaborare cu Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe(2009)

Acord de colaborare cu Universitatea de Stat din Moldova(2009)

Muzeul efectuează diverse lucrări cu caracter științific la solicitarea unor instituții. În perioada 2007-2011 s-a făcut:

expertiza și aprobarea proiectelor de investigații arheologice în diverse zone de construcție și realizarea lor;

întocmirea Ghidului practicii muzeistice pentru studenții și masteranzii Facultății de Istorie a Universității de Stat, specialitatea Muzeografie, specialitatea Muzeografie și documentare muzeală;

În perioada 2007-2011 muzeul a reușit să realizeze câteva proiecte în colaborare cu partenerii din republică:

1.Proiectul „Politica de ocrotire a moștenirii arheologice în Republica Moldova - realitate și necesitate (2009-2010), cu Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”. Finalitatea proiectului – elaborarea proiectului Legii privind protecția patrimoniului arheologic, elaborarea proiectului Strategiei naționale privind protecția patrimoniului arheologic, organizarea unei Mese rotunde pe probleme de ocrotire a moștenirii arheologice.

2.Proiectul „Patrimoniul cultural pentru un nou urbanism în Republica Moldova/Programul regional „Inițiativa de la Kiev” Reabilitarea patrimoniului cultural al orașelor istorice/ realizat în colaborare cu Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Consiliul Europei și Ministerul Culturii al Republicii Moldova (2010-2011)

3. Proiectul de cercetare a sitului pluristratigrafic de la Valea Morii(mun. Chișinău) Morilor, în colaborare cu Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM

Dintre cele mai importante rezultate obținute în colaborare cu partenerii locali evidențiem următoarele:

- elaborarea proiectului Legii privind protecția patrimoniului arheologic, a proiectului Strategiei naționale privind protecția patrimoniului arheologic;
- cercetarea sitului de la Valea Morilor, în cadrul căruia au fost studiate 11 complexe aparținând culturilor Precuteni III, Cucuteni-Tripolie AB2; Hallstat; Cerneahov, precum și cele din sec. VIII-IX.
- organizarea și desfășurarea săpăturilor de salvare de la Biserica Măzărache a fost identificată vatra istorică a Chișinăului, au fost cercetate 52 de complexe funerare cu materiale datate cu secolele XVI-XVIII; a fost identificat un șanț de apărare datat cu sec. XV-XVII; au fost cercetate o construcție de zid(beci) din sec. XVII-XVIII și o construcție(apeduct) din sec. XIX.
- elaborarea Raportului de Evaluare a Patrimoniului Cultural Moldova

Rezultatele cercetărilor arheologice și muzeografice sunt încadrate de către cercetătorii muzeului în procesul educațional de la Universitatea de Stat din Moldova – specialitățile *arheologie* și *muzeologie* (dr. hab. E. Sava și dr. hab. E. Ploșniță) și Universitatea Liberă Internațională din Moldova – specialitățile istorie și relații internaționale (dr. I. Tentiuc).

Cercetătorii muzeului sunt membri ai unor seminare de specialitate și fac parte din colegiile de redacție al unor reviste prestigioase din țară:

E. Sava este președintele seminarului de specialitate pentru susținerea tezelor de doctorat la specialitatea 07.00.06. – Arheologie în cadrul USM. Din cadrul aceluiași Seminar mai fac parte încă 3 cercetători ai muzeului (dr. I. Tentiuc, dr. A. Zanoci, dr. M. Kașuba).

Un cercetător al *Profilului* (dr. E. Postică) este membru al Seminarului de doctorat la specialitatea 07.00.02 – Istoria Românilor din cadrul USM.

Membri ai Colegiilor de redacție al unor reviste prestigioase din țară: „*Tyragetia*” (E. Sava, E. Ploșniță, E. Postică, A. Boldureanu, M. Danilov, I. Tentiuc), „*Revista Arheologică*” (Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei) (dr. hab. E. Sava, dr. M. Kașuba), „*Statum-plus*” (Școala Superioară Antropologică).

Perioada 2007-2011 s-a remarcat pentru instituția muzeală și printr-o colaborare intensă cu structurile administrației publice centrale și locale, cercetătorii științifici participând la elaborarea mai multor legi, documente, programe etc.

Dintre aceste menționăm:

Documente de politici elaborate - Planul de acțiuni în vederea redresării situației instituțiilor de cultură și de învățământ artistic pentru anii 2008-2011 (Ministerul Culturii); Programul de susținere culturală și socială a diasporei moldovenești 2010-2013 (Ministerul Culturii); Elaborarea Programului anual pentru Poșta Moldovei și pentru Banca Națională a Moldovei privind emisiunea de mărci și efecte poștale; elaborarea proiectului preliminar al Complexului cultural-educațional moldo-suedez „Moșteniri istorice” pentru Ambasada Suediei

Acte normative și legi:

Cercetătorii muzeului au participat la avizarea și elaborarea unor acte, documente normative și legi: Regulamentului privind modul de vămuire a valorilor culturale (2007); Regulamentul privind înscrierea în Registrul Arheologilor din Republica Moldova (2009); Legea privind protejarea patrimoniului arheologic (2010); Regulamentul privind intrarea/ieșirea pieselor de patrimoniu în/din țară (2010); Regulamentul Comisiei Naționale a Muzeelor (2010); Nomenclatorul de tarife

pentru serviciile prestate de muzeele publice(2010); Regulamentul Agenției Naționale de Arheologie din Republica Moldova(2010)

În perioada 2007-2011, cercetătorii muzeului au lucrat în cadrul mai multor grupuri de lucru, înlocuite de Ministerul Culturii:

1. Comisia de transmitere a valorilor Fondului de stat al metalelor prețioase aflat în gestiunea Visteriei de stat(Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.549 din 28 iunie 2010)

2. Comisia de elaborare a regulamentelor de specialitate privind problema protejării patrimoniului cultural național mobil(2011, Ministerul Culturii)

Unii din cercetătorii muzeului sunt membri ai unor Societăți științifice din țară: .A.Boldureanu, A. Chiroșca, N. Mateevici - membri ai Societății de Numismatică din Moldova;

A.Boldureanu, A. Chiroșca, - membri ai Societății de Genealogie, Arhivistică și Heraldică „P. Gore” din Moldova;. E. Sava - membru a Comitetului Național a Monumentelor și Siturilor din RM;E. Sava - președinte al Centrului de Protecție Cercetare a Monumentelor Istorico-Arheologice din Republica Moldova; E. Sava, E. Ploșniță, L. Marinescu, V. Bubulici, A. Levinschi - membri ai ICOM Moldova(Comitetul Național al Muzeelor din Moldova)

Cele mai importante rezultate obținute pot fi considerate următoarele:

- s-a făcut prima încercare de analiză a amforelor grecești descoperite în spațiul nord-vest pontic întreprinsă în Republica Moldova care s-a încheiat cu realizarea unei cronologii a dezvoltării relațiilor comerciale greco-barbare în perioada clasică și elinistică, făcându-se reevaluarea unor tipuri amforistice și redactarea pe această bază a unor complexe și situri arheologice, stabilindu-se ritmurile de difuzare a principalelor produse grecești în mediul barbar, importanța relațiilor greco-barbare pentru dezvoltarea vieții economice, sociale și culturale a barbarilor din nord-vestul Mării Negre; pentru prima dată a fost întocmit și un Catalog de stampile amforistice grecești descoperite în regiunea Mării Negre.

- Cercetarea problemei cărții religioase basarabene tipărite în intervalul 1814-1918 în baza unor materiale inedite și editate a permis: delimitarea unor momente și aspectele semnificative ale cadrului istoric, politic, confesional și cultural ce au marcat cartea religioasă din Basarabia, rezultatele cercetării au demonstrat că cartea religioasă reflectă specificul dezvoltării spirituale a Basarabiei în cadrul Imperiului țarist, că ea a persistat sub semnul unei lupte permanente între tradiția românească și politica țaristă

- Au fost identificate și sistematizate așezările din epoca bronzului la Odaia. Rezultatele acestor cercetări arheologice și interdisciplinare efectuate în așezarea de la Odaia, din perioada târzie a epocii bronzului (sf. mileniului al II-lea a.Chr.), în perioada anilor 2003-2008, în cadrul proiectului moldo-german, cu participarea Universității Libere din Berlin și a Muzeului Național de Arheologie și Istorie s-au concretizat în publicarea monografiei E. Sava, E. Kaiser, *Поселение с „зольниками» у села Одаия-Мичурин, Республика Молдова/ Die Siedlung mit „Aschehügeln“ beim Dorf Odaia-Miciurin, Republik Moldova. Archäologische und naturwissenschaftliche Untersuchungen;*

- În muzeologie au fost identificate, stabilite, analizate conceptele muzeografice cu profil de istorie pe parcursul sec. XIX-înc. Sec. XX. Pentru prima dată în istoria culturii moldovenești a fost elaborată Enciclopedia muzeologiei moldovenești – care reflectă întregul univers muzeal al republicii de la începuturi până în prezent.

- A fost elaborată tematica de idei (concepția științifică) a expoziției permanente a muzeului „Istorie și civilizație” .

Rezultatele obținute sunt necesare și utile, sunt în beneficiul societății, ele constituind un factor de democratizare, ele sunt în strânsă legătură cu necesitățile de cunoaștere a istoriei și culturii, cu finalitatea de consolidare și dezvoltare a identității naționale și culturale, de valorificare imediată pe plan educațional. Rezultatele vor avea un impact deosebit asupra procesului de modernizare a muzeologiei naționale și cercetării specifice de muzeu, asupra cooperării și comunicării interumane; va impune reconsiderări științifice în ceea ce privește dezvoltarea și documentarea bunurilor culturale. Implementarea rezultatelor poate avea impact asupra transformărilor de mentalitate în ceea ce privește necesitatea cunoașterii și protejării patrimoniului istorico-cultural.

Rezultatele evaluării:

Publicații în țară: 33 de puncte din 55 posibile - 60,0%

Impactul și relevanța științifică: 7 puncte din 35 posibile – 20,0%

Apreciere națională: 22 de puncte din 40 posibile –55, 0%

Recomandare:

Atragerea tinerilor de la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Moldova, specialitățile Istorie, Arheologie, Muzeologie în procesul de cercetare a muzeului

Concluzie: *Rezultatele cooperării în cadrul național ale muzeului, contribuția științifică națională corespund pe deplin criteriilor de acreditare.*

Concluzie finală la COOPERARE ÎN CADRUL NAȚIONAL/CONTRIBUȚIE ȘTIINȚIFICĂ ȘI RECUNOAȘTERE NAȚIONALĂ

Publicații în țară: 33 de puncte din 55 posibile - 60,0%

Impactul și relevanța științifică: 7 puncte din 35 posibile – 20,0%

Apreciere națională : 22 de puncte din 40 posibile –55, 0%

Total: 62 de puncte din 130 posibile –47,69%

V. RELEVANȚĂ ECONOMICĂ

Activitate de brevetare, licențiere etc.

Comisia a stabilit că activitățile de brevetare, licențiere, transfer tehnologic etc nu sunt caracteristice profilului și în general activității instituției muzeale.

Dar membrii Comisiei au discutat problema diverselor forme specifice de valorificare a rezultatelor științifice în muzeu și consideră că la compartimentul - *Brevete obținute, regulamente tehnice, standarde înregistrate* - pot fi încadrate **catalogele**:

Pentru că, **Catalogul** este o formă scrisă, multiplicabilă de valorificare a cercetării științifice de muzeu, este o formă de evidență științifică. Există mai multe tipuri de cataloage. Muzeul, având ca obiectiv valorificarea științifică și publică a patrimoniului, realizează cataloage de colecție.

Catalogul comportă un capitol introductiv care descrie colecția de patrimoniu în ansamblul ei și care oferă date esențiale ale istoricului colecției. Capitolul metodologic cuprinde procedura de analiză, sistemul de referință și grupările realizate. Cel de al treilea capitol este constituit din stocul de fișe de catalog, iar ultimul comportă un aparat critic complet: indici topografici, tipologici, iconografici, hărți de răspândire, tabele cronologice, bibliografie etc. Toate cataloagele sunt aprobate de Consiliul științific al muzeului și servesc ca instrumente de evidență științifică pentru cercetătorii din muzeu și alte instituții

În anii 2007-2011 au fost elaborate 4 cataloage de colecție.

Comisia a oferit la acest compartiment 15 puncte din cele 50 posibile

Transfer tehnologic

Transferul tehnologic cuprinde activități care nu sunt specifice unei instituții muzeale, dar la compartimentul – *Alte tipuri de rezultate documentate (metode, procedee, materiale etc)* –

Comisia a decis includerea **Raportului arheologic**.

Pentru că cercetarea științifică în muzeu (fundamentală și aplicativă - aceste două aspecte se interpretează în grade diferite la toate nivelele procedurale ale cercetării) ocupă un loc important, atât ca volum de activitate cât și ca inserție în ansamblul activităților specifice ale muzeului. Principalele forme de valorificare a rezultatelor cercetării științifice în muzeu sunt monografia, articolul, raportul, catalogul etc

Raportul arheologic este o lucrare științifică care reflectă rezultatele săpăturilor arheologice într-o zonă. Cuprinde descrierea desfășurării cercetării, enunțarea principalelor observații cu valoare de repere de referință și enumerarea principalelor descoperiri, informații noi obținute. Este recenzat de doi membri ai Comisiei Arheologice Naționale prin proces-verbal și depus în Arhiva Muzeului Național de Arheologie și Istoria Moldovei. În perioada 2007-2011 cercetătorii muzeului au întocmit 8 rapoarte arheologice .

Comisia a oferit la acest compartiment 15 puncte din cele 100 posibile

Asistență și servicii prestate

Muzeul pe parcursul anilor 2007-2011 a acordat permanent asistență și servicii diverselor instituții publice, oferindu-le consultanță în diverse domenii, realizând numeroase expertize a unor proiecte de concepții științifice expoziționale, de expertizare (identificare corectă) a bunurilor de patrimoniu din instituții publice dar și private

Au fost elaborate recomandări științifico-practice cu anumite compartimente și obiective pentru Programul strategic de dezvoltare a domeniului muzeal din Republica Moldova pentru perioada 2012-2015; pentru structura Programului de Stat privind informatizarea sferei culturii(sfera muzeală) pentru anii 2011-2015 etc.

Au fost prestate servicii în 6 subdiviziuni ale muzeului

Au fost executate 3 lucrări la comanda beneficiarilor din străinătate

Cercetătorii muzeului au activat la comanda beneficiarilor din țară la expertiza și aprobarea proiectelor de investigații arheologice în diverse zone de construcție și realizarea lor ; îtocmirea Ghidului practicii muzeistice pentru studenții și masteranzii Facultății de Istorie a Universității de Stat, specialitatea Muzeografie, specialitatea Muzeografie și documentare muzeală.

Muzeul o perioadă îndelungată, mai mult de 20 de ani organizează anual Sesiunea științifică a muzeului, în cadrul căreia sunt prezentate rezultatele cercetărilor din muzeu și participă cercetători de la toate institutele academice cu profil socio-uman și profesori universitari din cadrul instituțiilor de învățământ din republică

Muzeul este unica instituție științifică din republică care organizează anual o manifestare științifică originală cu o tematică de numismatică – Simpozion de Numismatică, ajuns la a 13-a ediție.

În perioada 2007-2011, muzeul a organizat 17 manifestări naționale, 5 manifestări naționale cu participare internațională și 8 manifestări internaționale

Muzeul dispune de mai multe subdiviziuni – filiale(dețin colecții de patrimoniu, nu fac cercetare) în diverse localități ale republicii, cărora le oferă consultație științifică în elaborarea concepțiilor de expoziții, în identificarea bunurilor culturale, în evidența științifică a patrimoniului

Comisia a oferit la acest compartiment 41 puncte din cele 200 posibile

Concluzie:

Rezultatele la Relevanță economică corespund în linii generale criteriilor de acreditare.

Concluzie finală la RELEVANȚĂ ECONOMICĂ

Activitate de brevetare, licențiere etc 15 puncte din 50 posibile – 30%

Transfer tehnologic 15 puncte din cele 100 posibile- 15%

Asistență și servicii prestate – 41 din 50 posibile 82%

Total: 71 de puncte din 200 posibile –35,5%

VI. RELEVANȚĂ SOCIALĂ

Cercetătorii muzeului în perioada 2007 – 2011 au lucrat în cadrul unor Comisii permanente și temporare, create în cadrul unor ministere sau de Guvernul, Parlamentul țării – Comisia Națională a Muzeelor (Ministerul Culturii), Comisia Națională de Heraldică pe lângă Președintele RM, Comisia pentru studierea regimului totalitar comunist din Republica Moldova, creată de Parlamentul Republicii Moldova (M. Ghimpu), Comisia Națională Arheologică (Ministerul Culturii), Consiliul Național al Monumentelor Istorice (Ministerul Culturii) etc.

Muzeul asigură baza științifică, metodologică pentru practica studenților și masteranzilor la specialitatea Muzeologie, Patrimoniul și turismul cultural de la Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Cercetătorii muzeului au cursuri speciale, elaborează cursuri (10), la Istorie, Arheologie, Muzeologie pentru studenții și masteranzii Universității de Stat, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Universitatea Liberă din Moldova.

Muzeul nu pregătește cadre științifice pentru alți subiecți ai economiei naționale. În același timp, Muzeul desfășoară activități de reciclare și perfecționare a cadrelor de muzeografi din muzeele Republicii Moldova.

Rezultatele cercetărilor arheologice și muzeografice sunt încadrate de către cercetătorii muzeului în procesul educațional de la Universitatea de Stat din Moldova – specialitățile *arheologie* și *muzeologie* (dr. hab. E. Sava și dr. hab. E. Ploșniță) și Universitatea Liberă Internațională din Moldova – specialitățile istorie și relații internaționale (dr. I. Tentiuc).

Perioada 2007-2011 s-a remarcat pentru instituția muzeală și printr-o colaborare intensă cu structurile administrației publice centrale și locale, cercetătorii științifici participând la elaborarea mai multor legi (Legea privind protejarea patrimoniului arheologic, Legea privind protejarea patrimoniului cultural mobil etc), avizând diverse legi ce vizează știința, cultura, patrimoniul cultural, vama, elaborând diferite documente de politici, recomandări metodologice, rapoarte și note informative tematice ce vizau strategii de dezvoltare a economiei naționale pentru Guvernul Republicii, Ministerul Culturii

Cercetătorii muzeului permanent participă la promovarea muzeului, a rezultatelor științifice în cadrul numeroaselor emisiuni, reportaje la Radio și TV.

Cercetătorii muzeului au în sarcina lor și colectarea, dezvoltarea patrimoniului, astfel în:

2007

În patrimoniu au intrat – 13.533 de piese, inclusiv în fond de bază – 12.300 unități – 9507 piese numismatice, 321 timbre poștale, 21 lucrări de artă, 221 obiecte uzuale etc.

2008

În patrimoniu au intrat : 3786 de piese, dintre care 1516 fond de bază – 41 de periodice, 28 de documente, 30 de artă decorativă, 26 obiecte uzuale etc.

2009

În patrimoniu au intrat: 2246 de piese, dintre care 1042 fond de bază – 1042 de piese arheologice, 92 de piese de numismatică, 24 de documente, 4 arme și echipament tehnic etc.

2010

În patrimoniu au intrat – 3398 de piese, dintre care 1508 Fond de bază – 885 piese arheologice, 81 de cărți, 79 de fotografii, 74 piese numismatice, 43 de piese de filatelie, 37 de obiecte uzuale etc.

2011

În patrimoniu au intrat – 7196 de piese, dintre care 4445 Fond de bază – 1515 piese arheologice, documente - 71, artă decorativă – 301; 2041 piese numismatice, etc.

Muzeul organizează anual expoziții în țară și peste hotare:

2007

1. Expoziția internațională *Atila și hunii* din Speyer Pfalz, Germania
2. Expoziție comemorativă cu genericul *Omagiu unui mare artist. Eugeniu Ureche – 90 de ani de la naștere.*
3. Expoziția *Civilizație și comunicare - telefonie în Moldova*, 18 mai 2007
4. Expoziția *Popas în universul obiectelor utile omului sec. XIX-XX*, 18 mai 2007
5. Expoziția *Icoana – fereastră spre credință*, 5 aprilie 2007
6. Expoziția *Personalități culturale ale Basarabiei în epoca modernă*, 2 octombrie 2007

2008

1. Expoziția „*O viață dăruită muzicii*”, dedicată aniversării a 80-a de la nașterea Zlatei Tcaci, au fost prezentate 176 de piese muzeistice, iunie 2008; responsabil E. Postică
2. Expoziția temporară „*Trecut și prezent la Mănăstirea Căpriană*”
3. Expoziția comemorativă „*Alexandru Plămădeală și Școala de Belle Arte din Chișinău*”
4. Expoziția internațională tematică, temporară „*Cucuteni-Tryplia. A great civilization of old Europe*”, etalată în Palazzo della Cancellaria a Vaticanului.
5. Expoziția temporară „*Fascinația și splendoarea podoabelor*” (piese de podoabă din colecțiile muzeului), inaugurată la 25 decembrie 2008.

2009

1. Expoziția „*Valori europene în Chișinăul interbelic*”
2. Expoziția „*Antichitatea târzie în bazinul Prutului*” organizată în cadrul proiectului internațional „*Antichitatea târzie în bazinul Prutului*”
3. Expoziția „*Cucuteni – magia ceramicii*”, în cadrul proiectului internațional „*Cucuteni – magia ceramicii*”, finanțat de Uniunea Europeană în cadrul programului de vecinătate România – Republica Moldova 2004-2006 PHARE CBC 2006, Prioritatea 2- Acțiuni „*People to people*”, 17 iulie-10 august 2009, Responsabil E. Sava
4. Expoziția „*De la Marea Neagră la Mediterană*”, organizată cu ocazia lucrărilor conferinței internaționale „*Internationale Fachtaugung von Humboldtianern für Humboldtianer*”, (Spațiul nord-

pontic în epoca eneoliticului—începutul epocii fierului (5000-500 a. Chr). Evoluția globală prin prisma fenomenelor locale), 7 octombrie – 30 noiembrie 2009..

5. Expoziția „*Ecouri de peste veacuri*”

6. Expoziția *The Lost World of Old Europe The Danube Valley, 5000-3500BC*, organizată de Institute For The Study Of The Ancient World din SUA, University of New York, SUA, 11 noiembrie 2009- 25 aprilie 2010.

2010

1. Expoziția *Știință și societate în Basarabia epocii moderne*, 30 martie 2010

2. Expoziția *Memoria războiului*

3. Expoziția *Katyni - să nu uităm* în colaborare cu Ambasada Poloniei la Chișinău, consacrată tragediei de la Katyni din 1940, sectorul Istorie contemporană.

4. Expoziția *Destine încarcerate*, 6 iulie 2010, dedicată victimelor deportărilor și represiunilor politice. Expoziția a reunit cca 240 de piese muzeale. La inaugurare au participat: primul ministru al RM Vlad Filat, deputați, miniștri, foști deportați, cercetători, muzeografi, reprezentanți ai mass-media.

5. Expoziția temporară „*Comunitățile timpurii de păstori din spațiul pruto-nistrean (eneolitic-epoca fierului)*”, octombrie 2010..

6. Expoziția temporară de colecție „*În universul calendarelor*”, 25 noiembrie 2010

7. Expoziția „*În Lumea Jucărilor*” 16 octombrie 2010

8. Expoziția *The Lost World of Old Europe* (Lumea pierdută a vechii Europe), mai 2010 – la Ashmolean Museum din Oxford, Marea Britanie, octombrie 2010 – Muzeul de Artă Cicladică, Atena, Grecia

9. Expoziția *Oameni cuvioși și harnici (Coloniști germani în Basarabia)*, 12 octombrie 2010

2011

1. Expoziția fotodocumentară *Simbol al demnității* dedicată Zilei Drapelului de Stat. Expoziția a reunit 99 de piese muzeale: fotografiile, drapelul, cărți, timbre, cărți poștale, 27 aprilie 2011.

2. Expoziție tematică *O cartografie a moșiilor de altădată*. 18 mai – 15 iulie 2011 (în colaborare cu ANRM)

3. Expoziția fotodocumentară *Noi suntem Moldova!* dedicată aniversării a 20-a a proclamării independenței Republicii Moldova.

4. Expoziția *Stindardul liturgic al lui Ștefan cel Mare*, organizată de Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, Ministerul Culturii al Rep. Moldova, Muzeul Național de Istorie a României și Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu”, 27 august-12 septembrie 2011

5. Expoziția *Mărturii din trecutul Chișinăului*. Expoziția a fost organizată în colaborare cu Arhi

va științifică a ASM, Institutul de Zoologie a AȘM și Centrul de Arheologie al Institutului patrimoniului Cultural al ASM.

6. Expoziția *Arta prelucrării osului din preistorie până în perioada premodernă*, 9 noiembrie-4 decembrie 2011

Recomandare:

Diversificarea modalităților de diseminare a rezultatelor cercetărilor științifice

Concluzie:

Rezultatele la Relevanță socială corespund în linii generale criteriilor de acreditare.

Concluzie finală la RELEVANȚĂ SOCIALĂ

Transfer de cunoștințe și activitate socială: 20 de puncte din 60 posibile – 30,00%

Participări la elaborarea actelor normative etc: 25 de puncte din 25 posibile – 100%

Desemnarea informației științifice etc: 9 puncte din 15 posibile – 60%

Total: 54 de puncte din 100 posibile – 54%

VII. REZULTATELE EVALUĂRII :

Comisia de acreditare conchide că rezultatele prezentate și analizate corespund în esență realității și criteriilor de evaluare și i-a atribuit Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei următorul punctaj:

I. La capitolul CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ DE CERCETARE:

Personal uman: 85 de puncte din 130 posibile – 65,4%

Potențial logistic: 80 de puncte din 90 posibile – 88,8%

Activitatea economico-financiară: 80 de puncte din 80 posibile – 100%

Total: 245 de puncte din 300 posibile – 81,65%

La capitolul COOPERĂRI INTERNAȚIONALE/PERFORMANȚĂ ȘI VIZIBILITATE LA NIVEL INTERNAȚIONAL:

Publicații în străinătate: 67 de puncte din 95 posibile – 70,52%

Impactul internațional: 35 de puncte din 115 posibile – 30,43%

Apreciere internațională: 45 de puncte din 60 posibile – 75,00%

Total: 147 de puncte din 270 posibile –54,4%

I. La capitolul CONTRIBUȚIE ȘTIINȚIFICĂ ȘI RECUNOAȘTERE NAȚIONALĂ

Publicații în țară : 33 de puncte din 55 posibile –60,0%

Impactul și relevanța științifică: 7 de puncte din 35 posibile –20,0%

Aprecieri naționale și antrenare în activități conexe cercetării: 22 de puncte din 40 posibile – 55,0%

Total: 62 de puncte din 130 posibile, ceea ce constituie 47, 69%

La capitolul RELEVANȚĂ ECONOMICĂ :

Activitate de brevetare, licențiere etc 15 puncte din 50 posibile – 30%

Transfer tehnologic 15 puncte din cele 100 posibile- 15%

Asistență și servicii prestate – 41 din 50 posibile 82%

Total: 71 de puncte din 200 posibile –35,5%

La capitolul RELEVANȚĂ SOCIALĂ

Transfer de cunoștințe și activitate socială: 20 de puncte din 60 posibile – 30,00%

Participări la elaborarea actelor normative etc:25 de puncte din 25 posibile –100%

Desemnarea informației științifice etc: 9 de puncte din 15 posibile – 60%

Total: 54 de puncte din 100 posibile –54%

HOTĂRÂREA COMISIEI DE EVALUARE:

În rezultatul evaluării instituției la profilul „PATRIMONIUL MUZEAL CULTURAL-ISTORIC” în baza indicatorilor CNAA, Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei a acumulat **334 de puncte din 600 (sau 55,6%)**prevăzute pentru estimarea profilului de cercetare

Reieșind din punctajul acumulat la profilul de cercetare evaluat, activitatea Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei a fost apreciată cu calificativul - **bine: 51-75%.**, estimarea integrală a organizației constituind 579 de puncte 900 (63,4)- din punctajul integral maxim prevăzut *pentru evaluarea organizației.*

Comisia specializată acordă suplimentar Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei 9% (sau 52,1 puncte) din punctajul total pentru:

- promovarea cu succes a patrimoniului cultural național în țară și peste hotare și crearea unei imagini favorabile republicii în străinătate;
- existența unui management eficient, exprimat și prin elaborarea și respectarea strategiei de dezvoltare a instituției muzeale;
- valorificarea permanentă, științifică și publică a bunurilor culturale, asigurarea accesului la patrimoniu a tuturor categoriilor de vizitatori;
- procesul de democratizare a muzeului, promovat de administrația instituției.

CONCLUZIE FINALĂ

În rezultatul evaluării activității în baza indicatorilor CNAA Profilul „*Patrimoniul muzeal cultural-istoric*” al Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei acumulează în total 631,1 puncte, ce constituie 70,1%; **(bine)**

MUZEUL NAȚIONAL DE ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE A MOLDOVEI este apreciat cu calificativul - organizație competitivă pe plan internațional: 51-75%.**(cat.B)**

Constatare generală:

Comisia specializată constată că activitatea de cercetare a Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei este în conformitate cu politica de stat în sfera științei și inovării și cu tendințele de dezvoltare ale științei mondiale și corespund criteriilor de evaluare.

Profilul „*Patrimoniul cultural-istoric*” al Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei dispune de un potențial științific în creștere, inclusiv de talie internațională; suport logistic puternic; potențial financiar suficient; rezultate de performanță în domeniul cercetării și inovării; cooperare adecvată în cadrul național și cooperare pe temeuri bine așezate în cadru internațional.

Muzeul cooperează cu organisme internaționale și instituții partenere din exteriorul țării în baza acordurilor de colaborare, demonstrând capacități avansate de integrare în spațiul științific și tehnologic european și mondial.

Concluzie finală: Activitatea Profilului „*Patrimoniul cultural-istoric*” al Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei corespunde **criteriilor de acreditare**.

RECOMANDĂRI ȘI SUGESTII

A promova rezultatele cercetărilor științifice:

în ediții științifice naționale și internaționale prin majorarea numărului de publicații științifice în reviste de specialitate, în reviste ISI, culegeri, studii monografice, colecții de documente, în cărți de specialitate pentru învățământul universitar (enciclopedii, dicționare, manuale) și a numărului de publicații electronice.

A diversifica formele de susținere din partea *Muzeului* a tinerilor cercetători prin majorarea numărului de doctoranzi în țară și peste hotare.

Atragerea tinerilor de la Facultatea de Istorie a Universității, specialitățile – Istorie, Arheologie, Muzeologie în procesul de cercetare al muzeului

A motiva cercetătorii fără de grad științific să se includă mai activ în activitățile de cercetare științifică.

A majora numărul de cercetători cu titlu științific și cei abilitați cu dreptul de conducător de doctorat

A modificarea structura organizatorică a muzeului

A multiplica sursele de finanțare a muzeului

A diversificarea modalitățile de diseminare a rezultatelor cercetărilor științifice

HOTĂRÂREA COMISIEI DE EVALUARE:

Se recomandă Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare să acrediteze Profilul „*Patrimoniul muzeal cultural-istoric*” al Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei.

Se recomandă Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei să analizeze sugestiile făcute în prezentul raport în scopul elaborării unui Plan de acțiuni pentru lichidarea curențelor.

COMISIA DE EVALUARE:

Membru corespondent al AȘM Valeriu PASAT, președinte

Dr. Lilia ZABOLOTNAIA, secretar

Dr. hab. Valentin TOMULEȚ, specialist de profil

Dr. hab . Oleg LEVIȚKI, specialist de profil

Dr. Vladimir VORNIC, specialist de profil

Galina GOLEAC, economist